

EMILIE PALIČKOVÁ

Na počátku moderní české krajky stojí osobnost Emilie Paličkové. V jejím díle se krajka stává plnohodnotným výtvarným prostorem – místem pro kompozici, rytmus, řád i volnost.

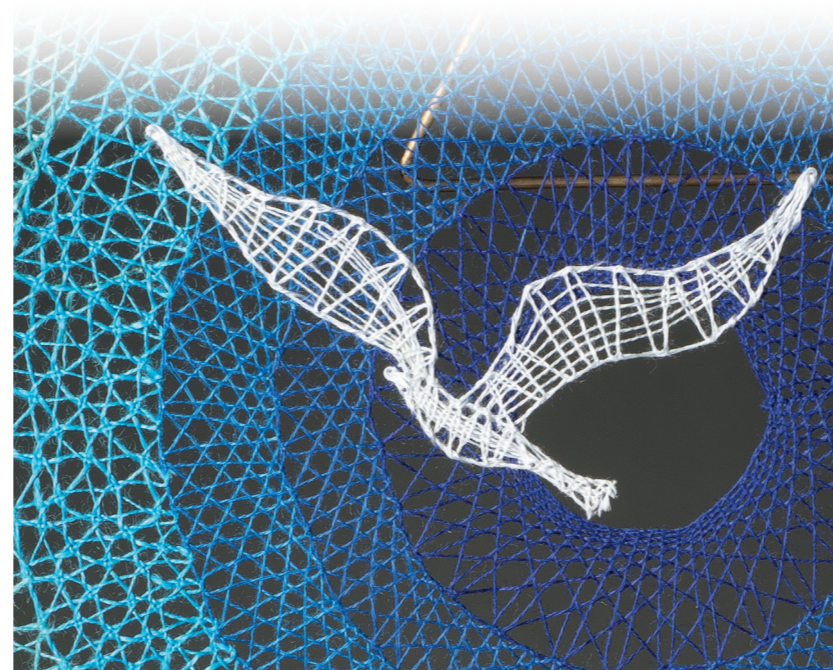
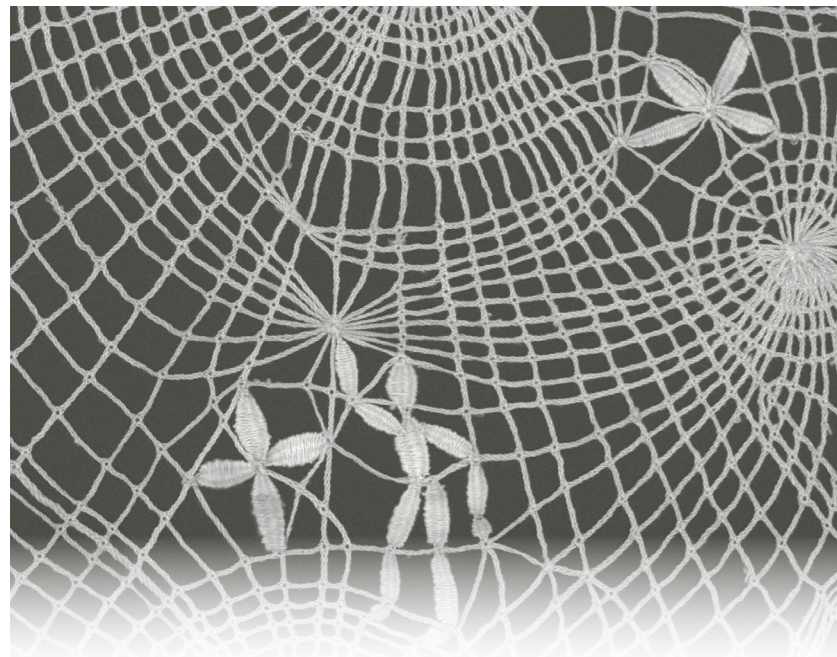
Krajku chápe jako plochu, s níž lze pracovat podobně jako s kresbou – vycházet z linie, z jasně vedené kontury a z promyšleného rozvržení celku. Technika zde není východiskem, ale prostředkem, který se podřizuje výtvarné představě. Tento posun umožňuje, aby se krajka přestala řídit pouze tradičními předlohami a začala se rozvíjet podle principů výtvarné kompozice.

Její tvorba vychází z porozumění řádu a struktury. Linie, plocha a rytmus se spojují do celků, v nichž je patrná snaha o vyváženost a vnitřní logiku. Výraz se postupně zjednodušuje, kompozice zpřesňuje a do popředí vstupuje geometrie a jasný řád blízký estetice funkcionalismu. V pozdějších pracích se objevuje větší uvolnění a tendence k abstrakci.

Figurální motivy, krajina i architektura zde vstupují do kompozice spolu s prvky rostlinnými a geometrickými. Tyto motivy nejsou popisné, ale podřizují se celkové kompozici a stávají se součástí výtvarného systému. I menší formáty působí soustředěně a velkorose, zatímco velké kompozice tuto tendenci rozvíjejí do výrazné monumentalitě.

Důležitou součástí její práce je vztah mezi návrhem a jeho realizací. Výtvarná představa vznikající v kresbě nachází svou konkrétní podobu v práci krajkářek, které ji převádějí do materiálu s mimořádnou citlivostí a precizností. V této spolupráci se propojuje autorská myšlenka s řemeslnou dovedností a vzniká napětí mezi řádem kompozice a živostí provedení, které je pro její tvorbu určující.

Tímto přístupem se krajka v jejím díle stává svébytným výtvarným jazykem. Přestává být dekorativním doplňkem a získává samostatné postavení, z něhož vychází další vývoj české krajkářské tvorby.

MILČA ĚREMIÁŠOVÁ

Krajka může působit jako uzavřený a neměnný svět, v němž už bylo vše řečeno. Tvorba Milči Ěremiášové však ukazuje opak. Ve své práci dlouhodobě posouvá hranice toho, co je s krajkou tradičně spojováno, a rozšiřuje její výrazové možnosti.

Toto médium bývá často vnímáno jako ornamentální a spíše abstraktní. V jejím díle se však objevují motivy inspirované architekturou, pražskými domovními znameními, přírodou, hudbou, divadlem i křesťanskými symboly. Tyto podněty se proměňují v osobitý výtvarný svět, kde se abstraktní struktura propojuje s významem a vytváří osobitý obrazový jazyk. Významnou roli zde hraje barva. Tradičně bývá spojována především s bílou či černou, v jejím pojetí se však stává plnohodnotnou součástí kompozice a aktivním výtvarným prvkem. Není doplňkem, ale prostředkem, který ovlivňuje rytmus, napětí i celkové vyznění díla.

Její tvorba se zároveň vzdaluje výlučné vázanosti na plochu. Nejde již pouze o dekorativní prvek, ale o strukturu, která vstupuje do prostoru a stává se jeho aktivní součástí. Vztah mezi objektem a okolím tak získává na významu a otevírá nové možnosti vnímání i instalace.

V posledních letech se otevírá i tématu pohybu. Krajka přestává být pouze statickým artefaktem a získává dynamický rozměr, v němž se proměňuje její vztah k času i prostoru.

Autorka pracuje v širokém spektru forem – od autorských kompozic přes oděvní krajku až po krajkové šperky. V posledních letech se obrací k motivům moře, mořské fauny a pobřežní krajiny, stejně jako k fascinaci vesmírem a nekonečnem.

Právě tato otevřenost novým tématům a neustálé hledání dalších možností výrazu dávají jejímu dílu trvalou živost a vnitřní dynamiku. Ukazuje se tak, že krajka může být i dnes plnohodnotným a proměnlivým výtvarným prostředkem.

EMILIE FRYDECKÁ

Tvorba Emilie Frydecké je spojena se soustavným hledáním nových možností krajky jako výtvarného jazyka, který se proměňuje spolu s dobou a otevírá se novým formám vyjádření.

Její práce provází hledání nových výrazových prostředků. Od počátečních kombinací bílého a rezného materiálu se otevírá prostor barvě – nejprve jako jemnému akcentu, později jako plnohodnotnému kompozičnímu prvku. Barva zde vstupuje přímo do krajky a podílí se na utváření jejího rytmu i celkové kompozice.

Krajky Emilie Frydecké přirozeně expandují do prostoru a nit v nich přestává být pouze materiálem. Stává se linií, grafickým prvkem i nositelem výtvarného rytmu. V jejích pracích se setkává struktura přírodních tvarů s promyšleným kompozičním řádem, který jednotlivé prvky sjednocuje.

Celek si zachovává klid a soustředěnost, v nichž se odráží důsledné uvažování o formě i materiálu. Experiment zde nepůsobí jako narušení tradice, ale jako její přirozené pokračování. Právě v tomto napětí mezi řádem a otevřeností vzniká charakteristický výraz její tvorby.

Tento způsob uvažování se dále rozšiřuje i k práci s vizuální podobou krajky a k jejím dalším proměnám. Paličková struktura se stává východiskem pro její zachycení, vrstvení a nové interpretace, které otevírají další rovinu vnímání.

Digitální technologie zde nevystupují proti rukodělné tradici, ale vstupují s ní do přirozeného dialogu. Zkušenost s materiálem a prací rukou tak nachází novou podobu v obraze, který lze proměňovat a znovu vracet do prostoru. Tím se její práce rozvíjí mezi materiálem a obrazem a ukazuje, že krajka může nacházet nové formy existence i v současném vizuálním světě, aniž by ztrácela svou podstatu a vstupuje do širšího kontextu současného výtvarného umění.

